

R-L-C ในวงจรไฟฟ้ากระแสสลับ

วงจร R เพียงอย่างเดียว

จากวงจรไฟฟ้าสลับที่ประกอบด้วย R เพียงอย่างเดียว เมื่ออาศัยกฎของโอห์มก็จะได้ว่า

$$E = V = IR \quad \text{หรือ} \quad I = EG = VG \quad (4-1)$$

ลักษณะสมบัติของวงจรไฟฟ้ากระแสสลับที่ประกอบด้วย R เพียงอย่างเดียว

1. กระแสกับแรงดันจะเกิดอินเฟสกัน ซึ่งจะทำให้มุมเฟสของวงจรที่ได้มีค่าเท่ากับศูนย์ ($\phi=0$)
2. ค่าอิมพีแดนซ์จะเท่ากับค่าความต้านทาน ($Z = R$)
3. ค่าแอดมิตแตนซ์จะเท่ากับค่าความนำ ($Y = G$)
4. กำลังงานไฟฟ้าที่เกิดขึ้นในวงจร ถือว่าเป็นกำลังไฟฟ้าเฉลี่ย (average power = $P = VI = I^2R = V^2/R$)

วงจร L เพียงอย่างเดียว

จากวงจรไฟฟ้าสลับที่ประกอบด้วย L เพียงอย่างเดียว เมื่ออาศัยกฎของโอห์มจะได้

$$I = \frac{E}{X_L} \quad \text{หรือ} \quad \frac{I}{E} = \frac{1}{X_L} \quad \text{หรือ} \quad \frac{I}{E} = \frac{1}{X_L} \quad (4-2)$$

และ $V = E = IX_L \quad (4-3)$

แต่อัตราส่วนของ I/E ก็คือค่าแอดมิตแตนซ์ ดังนั้นในวงจรไฟสลับที่ประกอบด้วย L เพียงอย่างเดียวค่าแอดมิตแตนซ์ก็คือค่าอินดักทีฟซ์เซพแตนซ์ B_L นั่นเอง ดังนั้นจะได้

$$B_L = \frac{1}{X_L} \quad (4-4)$$

ส่วนอัตราส่วนของ E/I ก็คือค่าอิมพีแดนซ์ ดังนั้นในวงจรไฟสลับที่ประกอบด้วย L เพียงอย่างเดียวค่าอิมพีแดนซ์ก็คือค่า อินดักทีฟรีแอกแตนซ์ นั่นเอง ซึ่งจะได้

$$X_L = \omega L = 2\pi fL \quad (4-5)$$

ลักษณะสมบัติของวงจรไฟฟ้ากระแสสลับที่ประกอบด้วย L เพียงอย่างเดียว

1. กระแสกับแรงดันจะมีเฟสต่างกัน 90° หรือ $\frac{\pi}{2}$ rad โดยแรงดันที่เกิดขึ้นในวงจรจะนำหน้ากระแสไปเป็นมุม 90° หรือจะกล่าวในอีกทางหนึ่งก็คือ กระแสจะล่าหลังแรงดันอยู่เป็นมุม 90°
2. มุมเฟสของวงจร (มุมเฟสของกระแสเมื่อเทียบกับแรงดัน) มีค่าเท่ากับ -90° หรือ $-\pi/2$ rad
3. ค่าแอดมิตแตนซ์จะเท่ากับค่าอินดักทีฟซัพเพแดนซ์ ($Y = B_L = 1/X_L$ ซีเมนส์)
4. ค่าอิมพีแดนซ์จะเท่ากับค่าอินดักทีฟรีแอกแตนซ์ ($Z = X_L = \omega L = 2\pi fL$ โอห์ม)
5. จะไม่มีกำลังไฟฟ้า (กำลังเฉลี่ย) เกิดขึ้นในวงจร ($P = 0$)

วงจร C เพียงอย่างเดียว

จากวงจรไฟฟ้าสลับที่ประกอบด้วย C เพียงอย่างเดียวเมื่ออาศัยกฎของโอห์มจะได้

$$\mathbf{I} = \frac{\mathbf{E}}{\mathbf{X}_C} \quad \text{หรือ} \quad \frac{\mathbf{E}}{\mathbf{I}} = \mathbf{X}_C \quad \text{หรือ} \quad \frac{\mathbf{I}}{\mathbf{E}} = \frac{1}{\mathbf{X}_C} \quad (4-6)$$

และ $\mathbf{V} = \mathbf{E} = \mathbf{I}\mathbf{X}_C \quad (4-7)$

แต่อัตราส่วนของ I/E ก็คือค่าแอดมิตแตนซ์ ดังนั้นในวงจรไฟสลับที่ประกอบด้วย C เพียงอย่างเดียวค่าแอดมิตแตนซ์ก็คือค่า คาปาซิทีฟซัพเพแดนซ์ B_C นั่นเอง ดังนั้น จะได้

$$\mathbf{B}_C = \frac{1}{\mathbf{X}_C} \quad (4-8)$$

ส่วนอัตราส่วนของ E/I ก็คือ ค่าอิมพีแดนซ์ ดังนั้นในวงจรไฟสลับที่ประกอบด้วย C เพียงอย่างเดียวค่าอิมพีแดนซ์ก็คือค่า คาปาซิทีฟรีแอกแตนซ์ นั่นเอง ซึ่งจะได้

$$\mathbf{X}_C = \frac{1}{\omega C} = \frac{1}{2\pi fC} \quad (4-9)$$

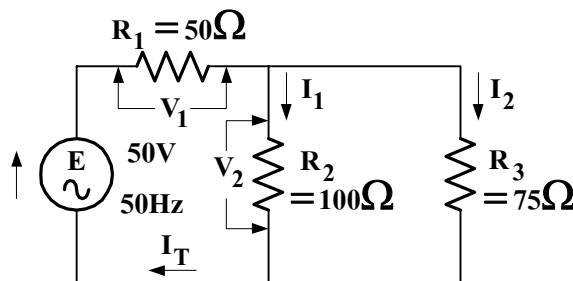
ลักษณะสมบัติของวงจรไฟฟ้ากระแสสลับที่ประกอบด้วย C เพียงอย่างเดียว

1. กระแสกับแรงดันจะมีเฟสต่างกัน 90° หรือ $\pi/2$ rad โดยกระแสจะนำหน้าแรงดันไปเป็นมุม 90°
2. มุมเฟสของวงจร (มุมเฟสของกระแสเมื่อเทียบกับแรงดัน) มีค่าเท่ากับ $+90^\circ$ หรือ $+\pi/2$ rad
3. ค่าแอดมิตแตนซ์จะเท่ากับค่าคาปาซิทีฟ ซัสเซพแตนซ์ ($Y = B_C = 1/X_C$ ซีเมนส์)
4. ค่าอิมพีแดนซ์จะเท่ากับค่าคาปาซิทีฟรีแอกแตนซ์ ($Z = X_C = 1/\omega C = 1/2 \pi fC$ โอห์ม)
5. จะไม่มีกำลังไฟฟ้า (กำลังเฉลี่ย) เกิดขึ้นในวงจร ($P = 0$)

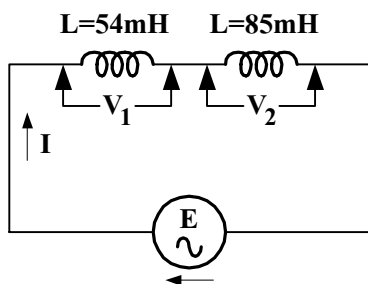
แบบฝึกหัดหลังการเรียนการสอนเพิ่มเติม หน่วยที่ 4
เรื่อง R-L-C ในวงจรไฟฟ้ากระแสสลับ

ปัญหาโจทย์

1. ลักษณะสมบัติของวงจรไฟฟ้ากระแสสลับที่ประกอบด้วย R เพียงอย่างเดียว คือ ?
2. ลักษณะสมบัติของวงจรไฟฟ้ากระแสสลับที่ประกอบด้วย L เพียงอย่างเดียว คือ ?
3. ลักษณะสมบัติของวงจรไฟฟ้ากระแสสลับที่ประกอบด้วย R เพียงอย่างเดียว คือ ?
4. จงหาค่าคาปาซิทีฟ รีแอกแตนซ์ (X_C) ของคาปาซิเตอร์ดังต่อไปนี้
  - (ก) $10 \mu\text{F}$, 50 Hz
  - (ข) $0.22 \mu\text{F}$, 500 Hz
5. จงหาค่าคาปาซิทีฟ ซัซเซพแตนซ์ (B_C) ของคาปาซิเตอร์จากโจทย์ข้อที่ 1
6. จงหาค่าอินดักทีฟ รีแอกแตนซ์ (X_L) ของอินดักเตอร์ดังต่อไปนี้
  - (ก) 10 H , 50 Hz
  - (ข) 100 mH , 100 kHz
7. จงหาค่าอินดักทีฟ ซัซเซพแตนซ์ (B_L) ของอินดักเตอร์จากโจทย์ข้อที่ 3
8. วงจรดังรูปข้างล่าง จงหาค่า I_1 , I_2 , I_T , V_1 , V_2 และเขียนเฟสเซอร์ไดอะแกรม

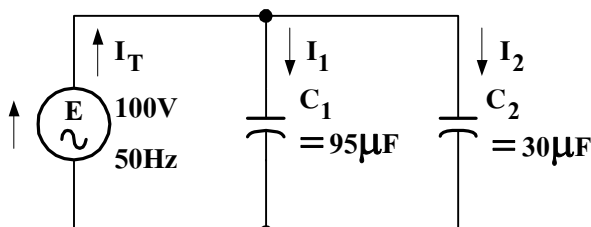

9. วงจรดังรูปข้างล่าง จงหาค่า

- (ก) อินดักทีฟ รีแอกแตนซ์ทั้งหมดของวงจร
- (ข) กระแสที่ไหลในวงจร
- (ค) แรงดันที่ตกคร่อมที่ L_1 และ L_2
- (ง) กำลังงานไฟฟ้าของวงจร
- (จ) เขียนเฟสเซอร์ไดอะแกรม

10. วงจรดังรูปข้างล่าง จงหาค่า

- (ก) คาปาซิทีฟ รีแอกแตนซ์แต่ละตัว
- (ข) คาปาซิทีฟ รีแอกแตนซ์ทั้งหมด
- (ค) กระแสที่ไหลผ่าน C_1 และ C_2

- (ง) กระแสทั้งหมดของวงจร
- (จ) กำลังงานไฟฟ้าทั้งหมดของวงจร
- (ฉ) เขียนเฟสเซอร์ไดอะแกรม